אוצר השבת

ארויסגענומען פון
ספר אוצר השבת
ע"י הרה"ג
ר' דוד דוב מייזליש שליט"א

קידושא רבא

איבער מאכן קידוש פאר די סעודה

אויב מען האט געמאכט קידוש אויף מזונות, און מען מאכט די סעודה שפעטער, דארף מען נישט להלכה איבער מאכן קידוש.

עס ווערט דערציילט אז דער הייליגער חתם סופר זי"ע פלעגט כסדר פארן אויף בעדער אין די קליינע דערפער וואס זענען געווען נעבן פרעשבורג, און שטענדיג איז ער איינגעשטאנען ביי א גוי. איינמאל האט א פראסטער איד וואס האט געוואוינט אין יענעם דארף זיך איינגעבעטן ביי אים אז ער זאל ביי אים איינשטיין.

א צייט שפעטער האט דער חתם סופר געהערט אז דער בעל הבית ביי וועם ער איז איינגעשטאנען רעדט אויף אים שלעכטס. האט דער חתם סופר געלאזט רופן דעם רב פון יענעם דארף, ער זאל קומען צו אים מיט דעם בעל הבית, וויל ער וויל אליין הערן וואס יענער האט געזען ביי אים, און וואס ער האט חלילה עובר געווען אויף.

האט דער בעל הבית דערציילט, איך וועל זאגן דעם אמת, איך בין געשטאנען אונטער די טיר און איך האב געזען אז איר האט נישט קידוש געמאכט שבת בייטאג פאר די סעודת שבת אזויווי אלע אידן פירן זיך.

דער אמת איז געווען אז דער חתם סופר האט שוין געהאט קידוש געמאכט תיכף נאכן דאוונענען, און שפעטער פאר די סעודה האט ער נישט נאכאמאל קידוש געמאכט.

האט דער חתם סופר זיך אנגערופן: צַדִּיק ה' בְּכָל דְּרָכָיו - השם יתברך איז געערעכט אין אלע זיינע וועגן, ווי הייליג זענען די רייד פון די חכמים וואס האבן געוואוינט אז א תלמיד חכם טאר נישט וואוינען צווישן די עמי הארץ, און איך האב עובר געווען אויף זייערע רייד, דעריבער האט דאס פאסירט צו מיר.

אבער פונדעסטוועגן האט דער חתם סופר זיך נאכנישט בארוהיגט, ווייל וויאזוי האט ער געקענט פארגעסן די הלכה, און פארוואס האט השם יתברך אים נישט דערמאנט די הלכה?

נאכן אריין טראכטן אין דעם עטליכע טעג איז איינגעפאלן דעם חתם סופר אז השם יתברך האט פארהוילן פון אים די רייד פון די חכמים כדי ער זאל זיך עפעס לערנען דערפון, ווייל שטענדיג פלעגט אים ווי טאן און ער פלעגט טראכטן אז עס וועלן דאך זיין אין די שפעטערדיגע יארן אזעלכע מנהיגים וואס וועלן פארדארבן דעם כלל ישראל, און זיי וועלן איבערדריינען די רייד פון השם יתברך. אבער יעצט, האט דער חתם סופר געזאגט, האט השם יתברך מיר געוויזן אז איך האב א טעות געהאט מיט דעם, ווייל הקדוש ברוך הוא האט געגעבן די תורה פאר די אידן, וואס זיי זענען דאס מערסטע עזות'דיג צווישן די פעלקער, און אזויווי איך זעה יעצט, איך בין אן אלטער רב, איך פיר א גרויסע ישיבה, און פונדעסטוועגן זאגט דער מענטש אויף מיר אז איך האב עובר געווען אן עבירה. ער האט גארנישט געשוינט אויף מיין כבוד ווען עס קומט צו דעם כבוד פון השם יתברך, ווייל לויט זיין מיינונג האב איך נישט געטאן ריכטיג, לויט ווי ער האט געזען ביי זיינע עלטערן אז זיי האבן יא קידוש געמאכט פאר די סעודה. דעריבער איז דא האפענונג אז די אידן וואס וועלן גלייבן אין השם יתברך וועלן נישט גלייבן אין די שלעכטע מנהיגים וואס וועלן רעדן אנדערש ווי זיי האבן געזען ביי זייערע עלטערן, זיי וועלן נישט מקבל זיין פון זיי אויב זיי וועלן זעהן א סתירה אין דעם וואס זיי האבן מקבל געווען פון זייערע עלטערן, ווייל דער עיקר און דער שורש און די פעסטע אמונה איז דאס וואס קינדער זענען מקבל פון זייערע עלטערן,

ווי דער רמב"ן זאגט. **שו"ת מחנה חיים ח"ג ע' ז', וכן מובא בחוט המשולש ע' קכ"ג**

דער ייטב לב זי"ע האט געזאגט אז זיין זיידע הגה"ק בעל ישמח משה זי"ע האט זיך געפירט אז ער האט נאכן טוען זיין פון קידוש געמאכט א נאך ברכה, און שפעטער איידער ער האט אנגעהויבן די סעודת שבת האט ער נישט נאכאמאל קידוש געמאכט. **ברכת הבית שער ט"ז ס' מ"ג**

עונג שבת

די חכמים האבן געזאגט אז מען זאל אנגרייטן אויף שבת א געקעכטס וואס איז זייער פעט און א געטראנק וואס איז געשמאק [מבושם], יעדער לויט זיין פארמעגן. וואס מער מען גיבט אויס לכבוד שבת און מען גרייט אן די מאכלים אז זיי זאלן זיין גוט איז מען מער געלויבט. עסן פלייש און טרינקען וויין, איז אן עונג שבת.

רמב"ם הל' שבת פ"ל

די גמרא זאגט אז ווער עס איז מענג דעם שבת, פארפילט איהם השם יתברך אלע זיינע פארלאנגען. **שבת קי"ח.**

וויפיל מען מעג עסן שבת

דער שלה"ק איז מאריך אין דעם [מסכת שבת אות ל"ז] און ער איז מדייק די לשון פון חז"ל [שבת קי"ח] וואס זאגן, 'כָּל הַמְעַנֵּג אֶת הַשַּׁבָּת', אבער די חז"ל זאגן נישט 'כָּל הַמְעַנֵּג אֶת עַצְמוֹ בְּשַׁבָּת' - ווער עס איז 'זיך' מענג אין שבת, וויייל די כוונה פון די מענטש זאל נישט זיין זיך, דאס מיינט זיין אייגענעם גוף מענג צו זיין, נאר ער זאל מאכן דעם עונג פאר דעם כבוד פון שבת, ווי עס שטייט אין פסוק וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג, מען זאל מאכן דעם עונג פאר דעם שבת, נישט פאר זיך.

דאס איז גלייך ווי מען האט איינגעלאדנט א חשוב'ן גאסט אין שטוב וואס מען מאכט א סעודה צוליב זיין כבוד, און ווען נישט דעם גאסט וואלט דער סעודה שווער געווען פאר אים צוליב די גרויסע אויסגאבן וואס די סעודה קאסט.

די מענטשן וואס פילן אן זייער בויך ווי א פערד און א מויל-אייזל וואס פארשטייען נישט, און זיי גייען נאך פארשידענע זיסע עסנס, שטענדיג האבן זיי פלאץ פאר זיסע זאכן, און גראד נאכדעם וואס זיי האבן אנגעפילט זייער בויך פאלט אויף זיי א שלאף וואס פארטעמפט זייער מוח, די מענטשן הייסן נישט אז זיי האבן מענג געווען דעם הייליגן שבת, נאר זיי זענען זיך מענג אום שבת.

דעריבער דער וואס פארשטייט מאכט זיך א חשבון איידער ער זעצט זיך צו די סעודת שבת בייטאג, אז כאטש ער עסט און טרינקט לכבוד שבת, זאל ער נישט אינזין האבן אנצופילן זיין בויך, ווייל דאס איז נישט קיין מנוחה און קיין עונג שבת, נאר דאס ווערט גערעכנט ווי מען איז מאבד סיי דאס עסן און סיי דער גוף, און ווי אויך איז מען דערמיט מאבד דעם נפש, ווייל מען קען זיך נישט דערנאך אהערשטעלן און צוזאמנעמען צו קענען גיין תיכף לערנען תורה און מקיים זיין מצות, נאר דאס ענין איז אז מען זאל עסן און טרינקען מיט שמחה און מיט אן אויפגעלייגטע הארץ גוטע מאכלים וואס איז אנגענעם צו עסן און וואס פארדייט זיך גרינג, 'מְעָט הַכַּמּוּת וְרַב הָאֵיכוּת' - ווייניג עסן אבער מיט א רייכן אינהאלט, און מען זאל שטארק אכטונג געבן חלילה נישט אנצופילן דעם בויך כדי מען זאל קענען נאך די סעודה האבן א קלארן קאפ צום לערנען ווי עס שטייט דער לשון אין שלחן ערוך [סי' ר"צ ס"ב] אז גראד נאך די סעודה בייטאג זאל מען גיין לערנען.

דער עיקר דארף מען זהען אז תיכף נאך די סעודה זאל מען זיך אויפשטעלן מיט שמחה און גיין לערנען, אדער זאל מען זיך אפרועון אביסל און דערנאך זאל מען זיך זעצן לערנען יעדער לויט זיינע השגות ביז די צייט פון מנחה.

אויך ברענגט דער מחבר [סי' רצ"א ס"א] אז דער חכם וואס קוקט אויף פאראויס פילט נישט איבער זיין בויך ביי די סעודה פון שבת בייטאג, כדי עס זאל נאך מעגליך זיין צו קענען שפעטער עסן שלש סעודות.

דערנאך זאל מען דאוונענן מנחה און עסן שלש סעודות מיט שמחה, מקיים צו זיין וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג, און ער זאל זאגן ביי די סעודה דברי תורה און זינגען זמירות פאר השם יתברך.

שלה"ק מס' שבת אות ל"ז